

Dzieje wsi Jabłonka

Autor: Izabela Stapor

{smoothgallery album=352}Najstarsza wzmianka o Jabłonce pochodzi z roku 1368, w którym Kazimierz Wielki ustanowił we wsi komorę celną na Szlaku solnym, którym wożono sól z Wieliczki na Węgry. Lokacja wsi nastąpiła w 1558 roku, na prawie wołoskim (Jabłonka posiada najstarszy przywilej lokacyjny ze wszystkich wsi Polskiej Orawy). Pierwszym sołtysem był przybyły ze Śląska Sebastian Jabłonowski. Nazwa miejscowości jest wywodzona właśnie od tego legendarnego założyciela wsi, niewykluczone jednak, że związana jest z granicznymi zasiekami, które budowano z wykarczowanych pni dzikich jabłoni. W 1613 r. ustanowiono w Jabłonce żupanat zamkowy - rodzaj urzędu gospodarczego, który czuwał między innymi nad ściąganiem powinności z okolicznych wiosek, a w 1619 r. w Jabłonce istniał urzędowy skład wina, soli i wosku. W XVII wieku Jabłonka została zniszczona przez Litwinów ciągnących pod Wiedeń, lecz już w 1755 roku istniało we wsi pięć młynów; w 1828 r. powołano urząd trzycadkowy (celny). Dawny drewniany kościółek w 1787 r. stał się siedzibą samodzielnej parafii. W latach 1803-1817 na jego miejscu wymurowano nowy kościół w stylu józefińskim, pod wezwaniem Przemienienia Pańskiego. W początkach XX wieku Jabłonka była ośrodkiem budzenia polskiej myśli narodowej. Od lat międzywojennych pełni rolę centrum administracyjnego Polskiej Orawy.

Źródła: S. Figiel, J. Markin, Z. Ładygin, K. Żywczak, Pieniny, Podhale, Orawa i Spisz, Praktyczny Przewodnik, Pascal 2007.

<http://pl.wikipedia.org>

<http://www.jablonka.pl>

<http://ock.e-orawa.pl>

<http://www.orawa.turystyka.pl>

Fotografie: Wojtek i Tomek Sandrzyk